

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens utkast till delegerat direktiv om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU vad gäller ändringar av storlekskriterier för mikroföretag, små och medelstora företag, stora företag eller koncerner (C(2023) 7020 final)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen kommissionens ovannämnda utkast och en promemoria om det.

Helsingfors den 23 november 2023

Arbetsminister Arto Satonen

Ledande sakkunnig Timo Kaisanlahti

13.11.2023

EUROPEISKA KOMMISSIONENS UTKAST TILL DELEGERAT DIREKTIV OM ÄNDRING AV EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2013/34/EU VAD GÄLLER ÄNDRINGAR AV STORLEKSKRITERIER FÖR MIKROFÖRETAG, SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG, STORA FÖRETAG ELLER KONCERNER (C(2023) 7020 FINAL)

1 Förslagets bakgrund och syfte

1.1 Kommissionens mål att minska företagens rapporteringsbörda med 25 procent

Kommissionen betonar i sitt meddelande av den 16 mars 2023 ”*EU:s konkurrenskraft på lång sikt – efter 2030*” (COM(2023) 168 final) vikten av ett regelverk som säkerställer att målen uppnås till lägsta möjliga kostnader. Därför har kommissionen gått in för att rationalisera och förenkla rapporteringskraven. Det slutliga målet är att minska de rapporteringskrav som finns i EU-lagstiftningen med 25 procent (COM(2023) 168 final, avsnitt III, tredje stycket). Riksdagen har informerats om ärendet genom ett E-brev (E 24/2023).

Mot denna bakgrund lämnade kommissionen den 17 oktober 2023 ett utkast till delegerat direktiv om ändring av redovisningsdirektivet 2013/34/EU vad gäller ändringar av storlekskriterier för mikroföretag, små och medelstora företag, stora företag eller koncerner (C(2023) 7020 final). I redovisningsdirektivet finns bestämmelser om att tröskelvärden kan ändras genom kommissionens delegerade akt (artikel 3.13 och artikel 49). Genom en delegerad akt ändras de tröskelvärden som fastställs i direktivet på ett sätt som hör till Finlands nationella lagstiftning.

Det delegerade direktivet träder i kraft om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av två månader från den dag då akten delgavs. Rådets sekretariat har inte ännu inlett ett internt samrådsförfarande i rådet. Ärendet förväntas framskrida snabbt med beaktande av att kommissionens delegerade direktiv innebär en ändring av direktivet om hållbarhetsrapportering (2022/2464) av den 14 december 2022, som gäller de räkenskapsperioder som börjar redan den 1 januari 2024.

1.2 Fastställandet av informationskrav enligt storlekkategorier

I redovisningsdirektivet (2013/34/EU) fastställs krav på uppställning och offentliggörande av bokslut och förvaltningsberättelser liksom även revisionskrav. Kraven har ställts upp enligt storlekkategorier. Klassificeringen i mikroföretag, små, medelstora eller stora företag grundar sig på uppfyllandet av åtminstone två av de tröskelvärden som i direktivet har fastställts för de tre olika kriterierna: ”*balansomslutning*”, ”*nettoomsättning*” och ”*genomsnittligt antal anställda*”.

I direktivet anges företagens storlekskriterier i euro. Euroområdet (*Belgien, Cypern, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Kroatien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Portugal, Slovakien, Slovenien, Spanien, Tyskland och Österrike*) står för 75 procent av EU-företagen. Medlemsstaterna utanför euroområdet (*Bulgarien, Danmark, Polen,*

Rumänien, Sverige, Tjeckien och Ungern) har justerat nationella storlekskriterier för företag beroende på sina respektive valutors växlingskurser.

1.3 Kommissionens skyldighet att se över inflationstrenden

Enligt artikel 3.13 i redovisningsdirektivet ska kommissionen se över kriterierna för ekonomisk storlek vart femte år och, där så är lämpligt, anpassa storlekskriterierna för att genom en delegerad akt ta hänsyn till inflationen (artikel 49). (Den rättsliga grunden för kommissionens befogenheter behandlas mer ingående i punkt 3.)

Kriterierna har setts över regelbundet med beaktande av inflationstrenden, men ibland har översynen sträckt sig längre än inflationen. Kommissionen granskade tröskelvärdena senast 2021 – med hänsyn till inflationsuppgifter från januari 2013 till december 2019 – och drog slutsatsen att tröskelvärdena inte behövde ses över då (Rapport från kommissionen av den 21 april 2021 till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om översynsklausulerna i direktiv 2013/34/EU, 2014/95/EU och 2013/50/EU (SWD(2021) 81 final – COM(2021) 199 final).

1.4 Utkastet till kommissionens delegerade direktiv och dess grundande på inflationstrenden under de senaste 10 åren och förslagets konsekvenser

Under tioårsperioden från och med den 1 januari 2013 till och med den 31 mars 2023 uppgick den kumulerade inflationen till 24,3 procent i euroområdet och till 27,2 procent i EU27. Mot denna bakgrund är det enligt kommissionen lämpligt att storlekskriterierna justeras med 25 procent.

2 Förslagets huvudsakliga innehåll

Genom kommissionens förslag ska redovisningsdirektivet 2013/34/EU ändras på följande sätt:

<i>företags-kategori</i>	<i>ekonomiska kriterier €</i>	gällande		kommissionens förslag	
		<i>tröskelvärde</i>	<i>option att höja värdet efter medlemsstaternas prövning</i>	<i>tröskelvärde</i>	<i>option att höja värdet efter medlemsstaternas prövning</i>
mikroföretag	<i>balans-omslutning</i>	350 000	(inte)	450 000	(inte)
	<i>omsättning</i>	700 000	(inte)	900 000	(inte)
små företag	<i>balans-omslutning</i>	4 000 000	6 000 000	5 000 000	7 500 000
	<i>omsättning</i>	8 000 000	12 000 000	10 000 000	15 000 000
medelstora och stora företag	<i>balans-omslutning</i>	20 000 000	(inte)	25 000 000	(inte)
	<i>omsättning</i>	40 000 000	(inte)	50 000 000	(inte)

Tiden för det nationella ikraftträdandet enligt utkastet är 12 månader efter dagen för ikraftträdandet av det delegerade direktivet. Medlemsstaterna ska tillämpa de nya bestämmelserna för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2024 eller senare.

3 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitetsprincipen och subsidiaritetsprincipen

Det är inte fråga om en ändring av redovisningsdirektivet utan om utövande av befogenheter som delegerats kommissionen med stöd av redovisningsdirektivet. Kommissionens befogenheter grundar sig på artikel 3.13 i redovisningsdirektivet som lyder enligt följande:

"För att ta hänsyn till effekterna av inflationen ska kommissionen minst vart femte år genom delegerade akter i enlighet med artikel 49 se över och, där så är lämpligt, ändra de tröskelvärden som avses i punkterna 1–7 i den här artikeln, med beaktande av inflationsmått som offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning."

I artikel 49 anges bland annat följande:

1. *"Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel."*
2. *"Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna - - 3.13 - - ska ges till kommissionen på obestämd tid - -."*
3. *"Den delegering av befogenheter som avses i - - får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. [- -]."*
4. *"Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna."*
5. *"En delegerad akt som antas - - ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ."*

Statsrådet anser att utkastets rättsliga grund bör anses vara korrekt och att kommissionen handlar inom ramen för de befogenheter som delegerats denna.

Med stöd av texten i utkastet till delegerat direktiv och de motiveringar som kommissionen har framfört, anser statsrådet även att utkastet är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

4 Förslagets konsekvenser

4.1 Kommissionens konsekvensbedömning

Kommissionen har analyserat hur många aktiebolag som skulle påverkas av en uppdatering av tröskelvärdena i redovisningsdirektivet. Analysen var baserad på aktiebolagen i en viss databas (*Bureau Van Dijk Orbis*) om vilka det finns finansiella uppgifter för de två kriterierna för ekonomisk storlek (balansomslutning och nettoomsättning) och för det genomsnittliga antalet

anställda. Enligt kommissionens analys skulle en höjning av tröskelvärdena på 25 procent leda till att åtminstone 6,0 procent av företagen i Europeiska unionen skulle omfattas av de lindrigare kraven.

4.2 Konsekvenser för Finlands del

Kommissionens delegerade direktiv orsakar inte något direkt behov av att ändra Finlands nationella lagar. Ärendet överlämnas dock till riksdagen som en U-skrivelse, eftersom det innehållsmässigt hör till lagstiftningsområdet i Finland och därmed till riksdagens behörighet.

Ändringen ger inte upphov till några extra kostnader för finländska företag eller myndigheter.

- *Små företag.* Enligt redovisningsdirektivet får medlemsstaterna inte ålägga små företag krav på att lämna upplysningar som är strängare än de krav som fastställs i direktivet (artikel 4.5: ”Medlemsstaterna får kräva att andra företag än små företag lämnar upplysningar i sina årsbokslut som går utöver det som krävs enligt detta direktiv”). Denna så kallade safe harbour-princip kränks dock inte även om Finland inte höjer de nationella tröskelvärdena enligt kommissionens förslag. Det beror på att medlemsstaternas option om höjning enligt det nuvarande direktivet redan utnyttjas i 1 kap. 4 a § i den gällande bokföringslagen, enligt vilken ett gränsvärde på 6 000 000 euro har fastställts för små företags balansomslutning i Finland och ett gränsvärde på 12 000 000 euro för omsättningen. I och med att optionen utnyttjats överskrids även tröskelvärdena i kommissionens direktivutkast (5 000 000 respektive 10 000 000 euro).
- *Medelstora och stora företag.* Redovisningsdirektivet är i princip ett så kallat minimidirektiv. Den ovannämnda safe harbour-principen gäller inte medelstora och stora företag, så i Finland kan man hålla sig till det nuvarande direktivets gränser trots kommissionens direktivutkast. Det innebär att man nationellt i Finland kan hålla sig till de lägre tröskelvärdena vid definitionerna av medelstora och stora företag, varvid skyldigheterna gäller ett större antal företag än vad som avses i kommissionens utkast. Det nationella behovet av att utnyttja den eventuella ändringen kan bedömas separat på det nationella planet oberoende av om kommissionens delegerade direktiv träder i kraft.
- *Mikroföretag.* Det gällande redovisningsdirektivet ålägger inte medlemsstaterna en skyldighet att fastställa de lättnader som avses för mikroföretag i direktivet (artikel 36.1: ”Medlemsstaterna får undanta mikroföretag - -”). Det är alltså fråga om en option för medlemsstaterna, och kommissionen föreslår inte att den ska ändras så att den förpliktar medlemsstaterna på ett tvingande sätt. Finland har utnyttjat denna option i 1 kap. 4 b § i bokföringslagen och i de bestämmelser som grundar sig på den. Eftersom det är fråga om en option för medlemsstaterna medför ett nationellt utnyttjande av optionen i Finland inte någon direkt skyldighet att höja tröskelvärdena för mikroföretag på det sätt som avses i kommissionens utkast för att på så sätt utvidga antalet företag som kan utnyttja lättnaderna för mikroföretag. Behovet av att utvidga antalet kan bedömas separat oberoende av ikraftträdandet av kommissionens delegerade direktiv.
- *Skyldighet till hållbarhetsrapportering.* Enligt regeringens proposition 20/2023 rd ska olistade stora företag – utöver börsbolag – omfattas av hållbarhetsrapportering i enlighet med direktivet om hållbarhetsrapportering (2022/2464/EU). Deras skyldighet till hållbarhetsrapportering börjar dock gälla först 2027 i fråga om räkenskapsuppgifterna 2026. Före det kan man med hjälp av de erfarenheter som fås av börsbolagen – vars rapporteringsskyldighet gäller redan räkenskapsuppgifterna 2024 – senare bedöma behovet av att se över storlekskriterierna för stora företag separat.

- *Revisionsskyldighet.* I redovisningsdirektivet finns också bestämmelser om en revisionsskyldighet (artikel 34.1): ”Medlemsstaterna ska se till att de finansiella rapporterna för företag av allmänt intresse samt medelstora och stora företag är granskade av - - lagstadgade revisorer - -”). Av artikelns formulering framgår det att den är en så kallad minimibestämmelse som gör det möjligt för varje medlemsstat att nationellt fastställa en revisionsskyldighet som omfattar ett större antal företag än det som avses i artikeln. I Finland har detta förfarande tillämpats och tröskelvärdena har i revisionslagen (1141/2015; 2 kap. 2 §) fastställts till en lägre nivå än vad som krävs i det nuvarande direktivet och kommissionens förslag (kriterium för balansomslutning: 100 000 euro jämfört med kommissionens förslag 25 000 000 euro/kriterium för omsättning: 200 000 euro jämfört med kommissionens förslag 50 000 000 euro/kriterium för anställda: 250 personer jämfört med det gällande direktivet och kommissionens förslag).

5 Nationell behandling av förslaget och behandling i Europeiska unionen

Kommissionen offentliggjorde sitt utkast till delegerat direktiv den 17 oktober 2023. Utkastet till U-skrivelse behandlades 1.11. – 3.11.2023 i statsrådets sektion för konkurrenskraft som är underställd kommittén för EU-ärenden.

Det delegerade direktivet träder i kraft om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av två månader från den dag då akten delgavs. Rådets sekretariat har inte ännu inlett ett internt samrådsförfarande i rådet. Ärendet förväntas dock framskrida snabbt med beaktande av att kommissionens delegerade direktiv innebär en ändring av direktivet om hållbarhetsrapportering (2022/2464) av den 14 december 2022 som gäller de räkenskapsperioder som börjar redan den 1 januari 2024.

6 Ålands självstyrelse

Frågan hör till rikets lagstiftningsbehörighet med stöd av 5 kap. 27 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

7 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet understöder kommissionens utkast till delegerat direktiv enligt vilket en inflationsjustering på 25 procent ska göras för de tröskelvärden i euro som fastställs i redovisningsdirektivet och utifrån vilka innehållet i företagens skyldigheter att lämna upplysningar bestäms enligt storlekskriterier.

Behovet av att utnyttja alternativen i förslaget bedöms separat på det nationella planet.